

*Роман Шулла, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Анастасія Марко, студентка 2 курсу (2 СТ)
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна*

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне управління витратами підприємства є неможливим без відповідного інформаційного забезпечення цього процесу. Функція інформаційного забезпечення на підприємстві покладається на облікову систему, зокрема систему управлінського обліку, яка повинна забезпечувати менеджмент інформацією для ефективного управління. Управлінський облік генерує, насамперед, релевантну інформацію, необхідну для прийняття ефективних управлінських рішень щодо оптимізації фінансових результатів. І якщо на дохідну компоненту фінансового результату вплив менеджменту є обмеженим, то управління витратною компонентою може бути забезпечене в повній мірі самим підприємством. Ключовим джерелом інформації для менеджменту в процесі управління витратами є система управлінського обліку підприємства, яка з функціональної точки зору включає такі складові елементи як облік, бюджетування, контроль та аналіз вартісних параметрів господарського процесу.

Будь-яка діяльність, яка виконується підрозділом підприємства, вимагає використання ресурсів: без відповідних факторів виробництва неможливо виконати жодну економічну дію на підприємстві. Сам факт споживання ресурсу призводить до виникнення витрат. Виходячи із зазначеного, можна зробити такі висновки: витрати первинно виникають в окремих операціях, а тому в обліковій системі повинні первинно відображатися, саме, за операціями (бізнес-функціями). Оскільки виконання операцій (бізнес-функцій) забезпечують окремі організаційні одиниці підприємства, то і витрати автоматично можуть фіксуватися ще додатково за окремими організаційними одиницями.

Законодавчо регульована система вітчизняного обліку в багатьох випадках на основі допустимих організаційно-методичних підходів не в змозі генерувати адекватну цілям управління облікову інформацію. Така облікова система при генеруванні інформації для цілей управління характеризується суттєвими інформаційними дефектами. Тому в багатьох країнах Заходу загальноприйнятим є поділ облікової системи на дві складові: фінансовий та управлінський облік.

Відмінність між двома видами обліку полягає не тільки в тому, хто є адресатом облікової інформації, але також і в тому, хто є «дизайнером» облікової системи: на побудову системи фінансового обліку підприємств визначальний вплив через регулюючі норми має держава, а на побудову системи управлінського обліку вплив має виключно підприємство (менеджмент та облікова служба).

Облік операційних витрат є саме тим обліковим аспектом, де найбільш проблемно проявляє себе система фінансового обліку при генеруванні інформації для внутрішніх користувачів.

Економне витрачання ресурсів в рамках господарського процесу є ключовим фактором, що позитивно впливає на ефективність та прибутковість підприємства. Іншим фактором – є якість роботи менеджменту, яка має безпосередній вплив на результати діяльності підприємства, оскільки в кінці-кінців все, що відбувається на підприємстві, є наслідком прийнятих управлінських рішень.

Передумовою для ефективного управління витратами на підприємствах є якісна система інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту. Таку систему представляє собою управлінський облік. Найбільш перспективною формою організації системи управлінського обліку, яка проявила свою ефективність в практиці інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту зарубіжних підприємств, є система «директ-костингу».

Доповнення концепції «директ-костингу» диференціацією блоку постійних витрат дозволило підвищити якість інформаційно-аналітичної підтримки системи управління витратами підприємства для цілей стратегічного аналізу, оскільки в цьому випадку постійні витрати локалізуються і контролюються безпосередньо в місцях їх виникнення.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73
2. Шулла Р. С., Повідайчик М. М. Концептуальні підходи до організації системи управлінського обліку «директ-костинг»: зарубіжний досвід та можливість його адаптації у вітчизняній теорії та практиці. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2013. Вип. 4. С. 247–254.
3. Шулла Р. С., Попик М. М., Повідайчик М. М. Аналіз економічної ефективності співпраці з контрагентами в збутовій сфері підприємства на

основі інтеграції концепцій маржинального прибутку та трансакційних витрат. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 250–256.

4. Hahn D. PuK, Controllingkonzepte: Planung und Kontrolle, Planungs- und Kontrollsysteme, Planungs- und Kontrollrechnung. Wiesbaden: Gabler, 1996. 258 S.

5. Heinen E. Industriebetriebslehre: Entscheidungen im Industriebetrieb. Wiesbaden: Gabler, 1990. 548 S.

6. Heinen E. Einführung in die Betriebswirtschaftslehre. Wiesbaden: Gabler, 1985. 670 S.

7. Henschel K, Gruner A., Freyberg B. Hotelmanagement. Berlin: De Gruyter Oldenbourg, 2018. 380 S.

8. Kosiol E. Einführung in die Betriebswirtschaftslehre. Die Unternehmung als wirtschaftliches Aktionszentrum. Wiesbaden: Gabler, 1968. 518 S.